

ЛАБИЈАЛИ

Праиндоевропско *p

§PPP Неусловљени исход пие. *p

Пие. *p > пгрч. *p > мик. pV (тј. /p/), грч. п

= уопште, стинд. p, ав. p, стперс. p^a (тј. /p/), јерм. h, стфр. p, нфр. p, лат. p;

= напосе, ав. f, стперс. f^a (тј. /f/) – под условом да се налази испред пие. *C;

= напосе, јерм. w – под условом да се налази иза пие. *V, ø – под условом да се налази испред пие. *C или на почетку ријечи испред пие. *o;

= напосе, лат. b – под условом да се налази на крају ријечи, по лат. апокопи.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. ἄπο, еол. ἄπύ, арк.-кип. ἄπύ < пие. *h₂epo [h₂apo]

= стинд. ápa, лат. ab

грч. ἔπι < пие. *h₁epi [h₁epi]

= стинд. ápi, ав. aipi, стперс. a-p^(a)-i-y^(a) /apiy/, јерм. ew

грч. ἔρπω < пие. *serp-o-h₂ [serp-o-h₂]

> пие. *serp-ō-h₂ [serp-ō-h₂] (в. §CCC)

= лат. serpō

≈ стинд. sárpatti < пие. *serp-e-ti [serp-e-ti]

грч. πάρος < пие. *prh₂-os [prh₂-os]

≈ стинд. puráh, ав. parō < пие. *prh₂-es

грч. πατήρ < пие. *ph₂-ter-s [ph₂-ter-s]

> пие. *ph₂-tēr-ø [ph₂-tēr-ø] (в. §CCC)

= стинд. pitá, ав. ptā, стперс. p^(a)-i-ta-a /pitā/, јерм. hayr, лат. pater

≈ нфр. ПАТЕРНΣ < пие. *ph₂-ter-ei-es

грч. πέδον < пие. *ped-o-m [ped-o-m]

= стинд. padám, став. padəm, млав. padəm, јерм. het, лат. -pidum

≈ стфр. petes < пие. *ped-es

грч. πεζός < пие. *ped-i-o-s [ped-i-o-s]

= стинд. pádyah

грч. πεῖρῶρ < пие. *per-ur-ø [per-ur-ø]

= стинд. párur

грч. πέντε, еол. πέμπε < пие. *penk^{ue} [pek^{ue}]

= стинд. páñsa, млав. pañsa

грч. περί < пие. *per-i [per-i]

= стинд. pári, ав. pairī, лат. per

- грч. πέρυσϝ, дор. πέρυτϝ < пие. ***per**+**ut-i** [**pe**_ɾ+**yt-i**]
 = јерм. **heru**
 ≈ стинд. **parút** < пие. ***pe**_ɾ+**yt-ø**
- грч. πέτομαϝ < пие. ***pet-o-** [**pet-o-**]
 = стинд. **pátati**
- грч. πέττω, јон. πέσσω < пие. ***pek^u-i-o-h₂** [**pek^u-i-o-h₂**]
 > пие. ***pek^u-i-ō-h₂** [**pek^u-i-ō-h₂**] (в. §CCC)
 ≈ стинд. **pácyate** < пие. ***pek^u-i-e-toi**
- грч. πίων [-ī-] < пие. ***piH-uon-s** [**pi**_o**H-uon-s**]
 > пие. ***pi^h-uōn-ø** [**pi**_o**^h-uōn-ø**] (в. §CCC)
 = стинд. **píṽān**
- грч. πλατύς < пие. ***plth₂-u-s** [**pl**_o**th₂-y-s**]
 = стинд. **pṛthúḥ**, ав. **pəṛəθuš**
- грч. πόδϝ < пие. ***pod-m** [**pod-m**]
 = јерм. **otn**
- грч. πόντος < пие. ***pont-h₁-o-s** [**pont-h₁-o-s**]
 ≈ стинд. **pánthāḥ**, ав. **paṅtā** <(<) пие. ***pont-eh₁-s** [**pont-eh₁-s**] > ***pont-ē^h₁-s** [**pont-e^h₁-s**] (в. §CCC)
 ≈ јерм. **hun**, лат. **pons** < пие. ***pont-h₁-i-s** [**pont-h₁-i-s**]
- грч. πόσις < пие. ***pot-i-s** [**pot-i-s**]
 = стинд. **pátih**, ав. **paitiš**, лат. **potis**
- грч. πόντιϝ < пие. ***pot-n-ih₂-ø** [**pot-n-ih₂-ø**]
 > пие. ***pot-n-ih₂-ø** [**pot-n-ih₂-ø**] (в. §CCC)
 ≈ стинд. **pátnī**, ав. **paθnī** < ***pot-n-ih₂-ø** [**pot-n-ih₂-ø**]
- грч. πρότερος < пие. ***pr-o-ter-o-s** [**pr**_o**-te**_ɾ**-o-s**]
 = стинд. **prataráḥ**, ав. **fratarō**, стперс. **f^(a)-r^a-t^a-r^a /frataral/**
- грч. πῦρ < пие. ***ph₂-ur-ø** [**ph₂-y_ɾ-ø**]
 > пие. ***pu^{-h₂}-ø** [**pu**_o**^{-h₂}-ø**] (в. §CCC, §CCC)
 = јерм. **hur**
- грч. πῶλος < пие. ***pōlH-o-s** [**pōlH-o-s**]
 = јерм. **ul**
- грч. τέρπεταϝ << пие. ***terp-e-toi** [**terp-e-toi**] (> грч. *τέρπετοϝ)
 = стинд. **tarpate**
- грч. τράπεζϝ < пие. *(**k^{ue}**)**t(u)r+ped-ih₂-ø** [(**k^{ue}**)**t(u)**_ɾ+**ped-i**_o**h₂-ø**]
- грч. ὑπό < пие. ***up-o** [**y_ɾp-o**]
 / пие. ***sup-o** [**sy_ɾp-o**] (в. §CCC)
 = стинд. **úpa**, ав. **upa**
 ≈ лат. **sub** < пие. ***sup-o**
- грч. ὑπερ < пие. ***up-er** [**y_ɾp-er**]
 ≈ стинд. **upári**, ав. **upairi**, стперс. **u-p^a-r^(a)-i-y^(a) /upariy/** < пие. [**y_ɾp-er-i**]
 ≈ лат. **super** < пие. ***s-up-er**
- грч. ὑπόδραϝ < пие. ***up-o+drk-ø** [**y_ɾp-o+dɾk-ø**]

/ пие. **sup*-o+drk̑-ø [syp-o+drk̑-ø] (в. §CCC)
≈ стинд. *upadȓs̑*- < пие. **yp*-o+drk̑-ø

Микенски примјери из коријена и основа

мик. *a-pu* /apu/ < пие. **h₂epo*
= грч. ἄπο, итд. (в. горе)
мик. *e-pi* /epi/ < пие. **h₁epi*
= грч. ἐπί, итд. (в. горе)
мик. *pa-te* /patēr/ < пие. **ph₂-ter-s*
= грч. πατήρ, итд. (в. горе)
мик. *pe-ri*- /peri-/ < пие. **per-i*
= грч. περὶ, итд. (в. горе)
мик. *pe-ru-si*- /perusi-/ < пие. **per+ut-i*
= грч. πέρουσι, итд. (в. горе)
мик. *po-d*- /pod-/ < пие. **pod*-
= грч. ποδ-, итд. (в. горе s.v. πέδον)
мик. *po-ro* /pōlos/ < пие. **pōln-o-s*
= грч. πῶλος, итд. (в. горе)
мик. *po-ti-ni-ja* /potnia/ < пие. **pot-n-ih₂-ø*
= грч. πότνια, итд. (в. горе)
мик. *to-pe-za* /torpeza/ < пие. пие. *(k^{ue})t(u)r+ped-ih₂-ø
= грч. τράπεζα, итд. (в. горе)
мик. *u-po* /((h)upo/ < пие. **up-o*
= грч. ὑπό, итд. (в. горе)

Праиндоевропско *b

§PPP Неусловљени исход пие. *b

Пие. **b* > пгрч. **b* > мик. *pV* (тј. /b/), грч. β
= уопште, стинд. *b*, ав. *b*, стперс. *b^a* (тј. /b/), јерм. *p*, лат. *b*.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. (хом.) βἔλτερος < пие. **bel-ter-o-s* [*bel-ter-o-s*]
≈ стинд. *bálam* < пие. **bel-o-m* [*be|o-m*]
≈ лат. *-bilis* (< пие. **bel-i-s* [*be|j-s*])
грч. στείβω < пие. **steib-o-h₂* [*steib-o-h₂*]
> пие. **steib-ō-h₂* (в. §CCC)
≈ јерм. *stipem* < пие. **steib-e-ṃj* [*steib-e-ṃj*]

Праиндоевропско *bʰ

§PPP Неусловљени исход пие. *bʰ

Пие. *bʰ > пгрч. *pʰ > мик. pV (тј. /pʰ/), грч. φ

= уопште, стинд. **bh**, ав. **b**, стперс. **b^a** (тј. /b/), јерм. **b**, стфр. **b**, нфр. **v**;

= напосе, јерм. **w** – под условом да се налази у интервокалној позицији;

= напосе, лат. **f** – под условом да се налази на почетку ријечи, **b** – под условом да се налази другдје, односно у средини и на крају ријечи.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. ἄλφους < пие. *h₂elbʰ-o-s [h₂al**bʰ**-o-s]

= лат. *albus*

грч. ἄμφω < пие. *h₂en(t)-bʰ-o-h₁ >> пие. *h₂em-bʰ-o-h₁ [h₂am-bʰ-o-h₁]

> пие. *h₂en(t)-bʰ-ō-h₂ >> пие. *h₂em-bʰ-ō-h₂ [h₂am-bʰ-ō-h₂] (в. §CCC)

= лат. *ambō*

грч. γόμφος < пие. *gombʰ-o-s [gombʰ-o-s]

= стинд. *jám**bha**ḥ*

грч. δελφύς < пие. *gʷelbʰ-u-s [gʷel**bʰ**-u-s]

≈ ав. *gʷarəbuš-* < пие. *gʷ|bʰ-u-s- [gʷ|**bʰ**-u-s-]

грч. νέφος < пие. *nebʰ-os-ø [nebʰ-os-ø]

≈ стинд. *ná**bha**ḥ*, ав. *nabō* < пие. *nebʰ-os-ø [nebʰ-es-ø]

≈ лат. *nebula* < пие. *nebʰ-el-eh₂-ø [nebʰ-el-eh₂-ø] > *nebʰ-el-ēh₂-ø [nebʰ-el-ēh₂-ø] (§CCC)

грч. ὄρφανός < пие. *h₃rbʰ- [h₃r**bʰ**-]

= јерм. *orb*

≈ лат. *orbus* < пие. *h₃r**bʰ**- [h₃r**bʰ**-] (§CCC)

грч. φάσις < пие. *bʰh₂-ti-s [bʰh₂-ti-s]

= јерм. *bay*

грч. φέρω < пие. *bʰer-o-h₂ [bʰer-o-h₂]

> пие. *bʰer-ō-h₂ [bʰer-ō-h₂] (в. §CCC)

= лат. *ferō*

≈ стинд. *bhárati*, став. *baraitī* < пие. *bʰer-e-ti [bʰer-e-ti]

≈ нфр. -*VERET* < пие. *bʰer-e-t [bʰer-e-t]

≈ јерм. *berem* << пие. *bʰer-e-mi [bʰer-e-mi]

грч. φηγός, дор. φᾶγός < пие. *bʰeh₂ǵ-o-s [bʰah₂ǵ-o-s]

> пие. *bʰēh₂ǵ-o-s [bʰāh₂ǵ-o-s] (в. §CCC)

= лат. *fāgus*

грч. φύλλον < пие. *bʰolh₃-i-o-m [bʰo|h₃-i-o-m]

> пие. **b^hol-i-o-m* [*b^hol-i-o-m*] (в. §CCC или §CCC)
= лат. *folium*

Грчки примјери из завршетака и наставака

*eh*₂-основе: хом. -ηφι < пие. int pl **-eh₂-b^hi* [-*eh₂-b^hi*]

> пие. **-ā^hz-b^hi* [-*ā^hz-b^hi*] (в. §CCC)

= јерм. -aw

≈ стинд. -ā**bhi**ḥ, став. -ā**bī**š, млав. -ā**bi**š, јерм. -awk' < [-*eh₂-b^hi-s*]

C-основе: хом. -φῖ < пие. int pl **-b^hi* [-*b^hi*]

≈ стинд. -**bhi**ḥ, став. -**bī**š < пие. **-b^hi-s* [-*b^hi-s*]

Микенски примјери из коријена и основа

мик. *pe-re /p^herei/* < пие. **b^her-e-i*

= грч. φέρει, итд. (в. горе s.v. φέρω)

Микенски примјери из завршетака и наставака

C-основе: мик. -pi /-p^hi/ < пие. int pl **-b^hi*

= хом. -φῖ, итд. (в. горе)

§PPP Условљени исход пие. **b^h*

Пие. **b^h* > грч. **п** – под условом да се налази испред пие. **C^h* у сљедећем слогу, дјејством тзв. GRASSMANN-ОВОГ ЗАКОНА

= ав. **b**, итд. (в. §CCC горе) али стинд. **b** – под истим условом, тј. да се налази испред пие. **C^h* у сљедећем слогу, такође дјејством GRASSMANN-ОВОГ ЗАКОНА.

Грчки примјери из коријена и основа

грч. παχύς < пие. **b^hng^h-u-s* [*b^hng^h-u-s*]

= стинд. *bahúḥ*

грч. πείθομαι < пие. **b^heid^h-o-* [*b^heid^h-o-*]

= лат. *fidō*

грч. πενθερός < пие. **b^hend^h-er-o-s* [*b^hend^h-er-o-s*]

≈ стинд. *bándhuḥ* < пие. **b^hend^h-u-s* [*b^hend^h-u-s*]

грч. πεύθομαι < пие. **b^heud^h-o-*

≈ стинд. *bódhati*, млав. *baodaiti* < пие. **b^heud^h-e-ti* [*b^heud^h-e-ti*]

Изнимке у грчком, услијед реституције

грч. φάθῃ << пие. *b^hh₂-d^hi [b^hh₂-d^hi] (> грч. *παθί)

– према грч. φάτε < пие. *b^hh₂-te [b^hh₂-te]